

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 26.

V Ljubljani, v četrtek 3. februarija 1898.

Letnik XXVI

Poezija in proza.

Ta napis se je »Narodu« zelo priljubil — pa se tudi ravna po njem! Naše sobotno razkritje o spravnem pogajanju mu je najpred popolnoma zaprlo sapo — šele v torek je prišel do besede. Tačas je trudil svoje možgane za — poezijo in obelodanil je v torek članek, kjer hoče popisovati spravno konferenco z dné 5. januarija. Ta »popis« obstoji za jedno četrtinko iz proze, za tri četrtinke pa iz same poezije pristno »Narodovega« izvora, t. j. iz — neresnice, da se ozirljivo izrazimo.

Seveda »Narod« to lepo priliko zopet porablja v to, da se kolikor mogoče robato zaganja v osebo državnega poslanca dr. Šusteršiča, ki mu je posebno zopern postal, odkar je sprožil in v tok spravil spravno akcijo, ki je v nevarnost pripravila najlepše in plemeniteje dr. Tavčarjevo delo: Liberalno-nemčursko koalicijo! Nočemo se pečati z osebnim delom »Narodovega« članka — vsaj je to le »hrana« za najožjo »Narodovo« kliko, katere itak nikdar ne bomo o resnici prepričali, ker je videti nočejo ali pa — ne smejo.

Držati se hočemo jedino le stvari same.

Pred vsem izjavljamo, da od sobotnega poročila niti besedice ne prekličemo, ker je vse od začetka do konca gola resnica, katero vsak hip lahko dokažemo.

Konstatujemo pa zajedno, da tudi »Narod« niti z besedico ne zanika, da se od katoliško-narodne strani niso stavile tiste ponudbe, katere smo v soboto obelodanili.

»Narod« se zabarikaduje le za formalnostmi, trdeč, da so odposlanci katoliško-narodne stranke le izražali svoje osebno mnenje.

To pa ni resnica. Vse ponudbe, ki so navedene v našem sobotnem članku, stavili so odposlanci katoliško-narodne stranke v imenu svoje stranke. Seveda se pri zadevnem posvetu — ki je trajal dve uri — niso le izražale te ponudbe, marveč se je sicer o mnogih stvareh veliko govorilo in v tem je seveda vsak udeleženec izražal le svoje osebno mnenje. Značilno je, da so odposlanci narodne stranke večinoma to priliko porabili za prav netaktno zabavljanje zoper duhovščino — očitvidno v namenu, katoliško-narodne odposlance že takoj pri prvem posvetu izživati in zapeljati v prepir. Toda katoliško-narodni odposlanci so to netaktnost hladno odklonili. Tako se je izražalo osebno mnenje o tem in onem — ponudbe pa, katere smo v soboto objavili, stavile so se v imenu katoliško-narodne stranke.

Katoliško-narodni odposlanci so na neko opombo dr. Tavčarjevo izrecno izjavili, da za svojo stranko garantujejo, da bode to odobrila, kar oni ukrenejo.

In v to izjavo bili so opravičeni.

Takoj ko se je decembra lanskega leta snidel deželni zbor, je bil namreč klub katoliško-narodne stranke izvolil delegate za spravno pogajanje in jim dal obširno pooblastilo. Preden so šli delegati v spravno konferenco, posvetovali so se z

vodstvom katoliško-narodne stranke in le-tó jih je pooblastilo, staviti narodni stranki v našem sobotnem članku označene ponudbe.

Iz tega se vidi, da so katoliško-narodni odposlanci po vsi pravici oddali pri spravnem posvetu 5. januarija izjavo, da jamčijo za svojo stranko.

In v resnici je tudi katoliško-narodni klub vse postopanje svojih odposlancev formalno odobril — o čemur se je klub narodne stranke že zdavna obvestil.

Dostavljamo še, da je sklepom spravnega posveta dné 5. januarija državni poslanec dr. Šusteršič izrecno konstatoval, da so se od katoliško-narodne strani stavile tiste ponudbe, katere smo v sobotnem članku objavili — in jih je točko za točko ponovil, dr. Tavčar pa si je vsako točko zapisal.

Na to so narodni delegatje izrekli, da vsprejmejo, kar so čuli, ad referendum, da bodejo zaslili najpred svoj klub in potem oddali svoje mnenje. Na vprašanje dr. Šusteršičevo, kdaj da bi se utegnili to zgoditi, odgovoril je gosp. ces. svetnik Murnik: »drugi teden«.

Tako se je zgodilo dné 5. januarija t. l. v pisarni deželnega odbornika g. Povšeta v deželnem dvorcu.

Če tedaj »Narod« trdi, da »ko se je klubu narodne stranke o tem posvetu poročalo, bil je le-ta prepričan, da se bode sprava mej obema kluboma s tem pričela, da bode klerikalni klub narodnemu klubu stavljal precizne svoje ponudbe, na katere bi bil zadnji klub odgovoril« — potem nam ne preostaje drugo, nego izreči, da se je klubu narodne stranke o navedenem posvetu napačno poročalo. Toda to je zgolj notranja zadeva kluba narodne stranke, ki nas nič ne briga!

Tako in nič drugače stvar stoji.

Značilno je pa, da je »Narod« svojim vernim čitateljem tudi še sedaj pravne ponudbe katoliško-narodne stranke večinoma zamolčal. To je sicer jako previdno iz »Narodovega« stališča — toda lepo ni.

Konečno še jedno besedo:

»Narod« se drzne očitati nam, da smo prelomili obljubljeno tajnost, ko smo objavili pravne ponudbe katoliško-narodne stranke. — Temu nasproti konstatujemo, da smo to storili šele potem, ko nam je »Narod« opetovano lažnjivo očitil, da katoliško-narodna stranka ni stavila nikake ponudbe gledé sprave, in ko smo po pasivnem obnašanju narodnega kluba in aktivnem nastopu načelnika narodnega kluba v svojem glasilu morali kot dognano smatrati, da se je spravi poskus definitivno ponesrečil.

Sicer je pa jedno najvažnejših koncesij katoliško-narodne stranke objavil že državni poslanec dr. Ferjančič v svojem znanem dopisu v »Slov. Narodu«.

S tem naj bode za sedaj zadosti. Mi polemike ne iščemo, pač pa bomo vsikdar odločno branili resnico proti vsakemu!

Dijaški nemiri v Gradcu in slovansko dijaštvo.

(Izv. poročilo.)

V Gradcu, 2. svečana.

Nemško dijaštvo je strogo dosledno v svojih sklepih, ki mu jih sugerira šovinistična klika, in jih izvaja s posnemanja vredno odločnostjo in železno vztrajnostjo. Ker je prepovedalo policijsko ravnanje v Pragi vsem dijakom ne glede na narodnost javno nastopati z društvenimi znaki (trakovi in čepicami), zagrozilo je vse nemško dijaštvo na vseh avstrijskih visokih šolah s splošnim štrajkom, ako se ta prepoved ne prekliče točno do 31. prosinca opoldne. Ker se pa avstrijski državniki vendar še niso hoteli izročiti na milost in nemilost »bubokracije«, pričelo je večeraj nemško dijaštvo po vsi Avstriji štrajkati. Bahajo se sicer, da se brez njih takoj ustavi redno poslovanje vseh višjih učilišč, toda večeraj so se morali prepričati, da je prav povsod slovanskih, pa tudi nemških treznih slušateljev za vzdrževanje rednih predavanj več ko dovolj. Njih pasivni štrajk bi bil brez pomena, zakaj tudi brez njih bi se vršila vsa predavanja. A Nemci niso nikdar v zadregi za sredstva, kadar hočejo svoje namere uresničiti. »Sila pred pravico!« jim je geslo. S silo so preprečevali in mnogo predavanj tudi preprečili. Kako se je godilo drugod, poizveste iz drugih virov, v Gradcu je bilo tako-le:

Na graški tehniko so že večeraj zjutraj nemški burši preprečili skoro vsa predavanja, ker so slovanskim dijakom zabranili vstop v predavanja s silo; kjer pa tega niso mogli doseči, šli so tudi sami v dvorano in vstopivšega profesorja pozdravili z vpitjem in hruščem, da niti začeti ni mogel. Hrup pa se ni nikjer poprej polegel, dokler ni profesor ostavil dvorane. Vse opominjanje in pretenje profesorjev in rektorja je bilo brezuspešno.

Na vseučilišču so se večeraj zjutraj vršila skoro vsa predavanja, ker burši niso še povsod nastopali s silo. Značilno za naše razmere je, da se je izrazil dvorni svetnik profesor Rollet, videč pred seboj samo slovanske slušatelje v avditoriju, tako nekako: »Predavam, ako me hočete k temu prisiliti!« Tudi drugim profesorjem se je poznalo, kako radi bi z dijaštvom štrajkali.

Proti večeru pa je zrastle nemškemu Mihelju greben. Dobro organizovani burši so se razdelili v več trop, ki so hodile od predavanja do predavanja, kjer se je le dalo, zastopili so in samovlastno zaklenili vrata v dvorano, drugod pa zabranili profesorjem predavati. Pri tem so seveda obsipali slovanske dijake z najljubeznivejšimi psovki, pripetilo se je celo, da so na akademičnih tleh slovanske dijake suvali, po tleh metali in kakor pse brcali! Ako je še kaj pravice, morajo biti skrunitelji svobodnih akademiških tal delegirani!

Po teh dogodkih ogorčeni in do skrajnosti razjarjeni slovanski dijaki so v naglici sklicali zaupen shod po § 2. Prostorna restavracija gospoda Kavbeta je bila mnogo mnogo premajhna za zborovanje vsega slovanskega dijaštva, skoro polovica

jih je moralo oditi, ostali so zborovali natlačeni kakor slanki v sodu.

Navzlic vsi razburjenosti, ki je navdajala posameznike, vršilo se je zborovanje mirno in dostojno, med govorniki-zastopniki posameznih narodnostij je vladala taka solidarnost, tako soglasje, da smemo biti ponosni na to sijajno manifestacijo neomajane vzajemnosti vseslovanskega dijaštva v Gradcu! Z nepopisnim naudušenjem se je soglasno vsprejela sledeča resolucija:

»Visoki senat!

Slovanski akademiki na graškem vseučilišču prosijo visoki senat Karol-Frančiškovega vseučilišča, da skrbi za nadaljevanje rednih predavanj in za svobodno gibanje tistih, ki jih žele obiskovati. Ob enem odločno protestujejo proti terorističnemu nastopanju nemškega dijaštva, katero hoče z izzivanjem in silo zabraniti posete predavanj in s tem na nečuden način krši postavno zajamčene akademične pravice.

Vsprejela se je tudi slična resolucija na senat graške tehnike, potem pa sta se izvolili dve deputaciji, jedna za univerzo, druga za tehniko, obstoječa iz zastopnikov vseh slovanskih plemen, z naročilom, da izročita resoluciji na pristojna mesta in da naznanita naše pritožbe. Soglasno vsprejela se je tudi naslednja resolucija, namenjena vsem slovanskim, pred vsem pa slovenskim državnim in deželnim poslancem s tem-le besedilom:

»Vsed resolucij, katere je sklenilo nemško dijaštvo na Dunaju, v Inomostu, Pragi in Gradcu in v katerih se slovanskemu dijaštvu naravnost odreka pravico poseta omenjenih visokih šol in s katerimi se zahteva, da naj slovansko dijaštvo sploh ne obiskuje omenjenih zavodov ter se prebivalstvo dotičnih mest posredno pozivlje k nestrpnosti napram slovanskemu dijaštvu;

ker so nemški profesorji na omenjenih visokih šolah ozki somišljeniki nemškega dijaštva;

ker nemško dijaštvo povsodi in vselej brutalno in izzivajoče napada slovanske dijake in se še celo slovanska govorica smatra za provokacijo nemštva;

ker v konfliktih med slovanskim in nemškim dijaštvom, ki so pri obstoječih odnosajih neizogibni, vedoma nahujskano javno mnenje zvrča vso krivdo na slovanske dijake, sklene slovansko dijaštvo v Gradcu na slovanske, zlasti slovenske državne in deželne poslance naslednji

resoluciji:

1. Slovanski dijaki v Gradcu apelujejo nujno na vse slovanske, zlasti slovenske državne in deželne poslance, da skrbijo, kolikor je v njih moči, za ustanovitev slovenskega vseučilišča ali vsaj pravne akademije v Ljubljani. Ob enem je slovansko dijaštvo prepričano, da store slovanski, pred vsem slovenski poslanci prej ko prej vse potrebne korake, da dosežejo od vlade vstanovitev tega, posebno v tem kritičnem času za kulturni napredek Slovanov prepotrebnege zavoda.

2. Slovanski dijaki v Gradcu apelujejo nujno na vse slovanske poslance, da izposlušajo veljavnost izpitov zagrebškega vseučilišča tudi za tostransko državno polovico.

Na tem zborovanju se je vsprejela še druga resolucija za slučaj, da bi senat tehnike in univerze ne hotel ali ne mogel varovati naših akademičnih pravic. Resolucija je naslovljena tudi na naše državne in deželne poslance in slove:

»Slovanski akademiki v Gradcu se obračajo do vseh slovanskih državnih in deželnih poslancev z nujno prošnjo, da prej ko prej preskrbe na pristojnih mestih slovanskim dijakom varstvo vseh postavno zajamčenih akademičnih pravic.

Prav podobno resolucijo misli odposlati izvršni odbor slovanskega dijaštva v Gradcu tudi ministerstvu, ako nas bi nemški dijaki še napadali in nam branili v predavanju. Upamo, da nas naši poslanci, zlasti pa »Slovansko-krščanska zveza« ne izroči na milost in nemilost zdivjanega nemškega dijaštva, ampak nam takoj preskrbi pri vladi potrebno osebno varnost in akademiško prostost.

Po sklepu zborovanja smo zaorili »Hej Slovan!«, potem pa se mirno razšli.

Danes zjutraj sta se napotili obe deputaciji, vsaka na svoj rektorat. Vseučilišnega rektorja ni bilo na vseučilišču, ker je odpotoval na Dunaj,

prorektor prof. Weiss je v navzočnosti vseh dekanov obljubil, da hoče senat skrbeti za varnost slovanskega dijaštva na akademičnih tleh, in z vsemi močmi na to delovati, da se nadaljujejo redna predavanja. Jednak vspeh približno je dossegla slovanska deputacija na tehniki.

Kaj bode jutri, da se z veliko gotovostjo preokovati. Burši skoraj gotovo ne bodo odnehali, priti vtegne do novih, še večjih nemirov, zlasti ker se je itak zdivjano nemško dijaštvo razjarilo. V Mariboru namreč je vstrelil nek častnik v dvo-boju poznatega nemškega burša, odličnega potepača in zabavljača. Nemštvo ga je seveda takoj proglasilo za narodnega mučenca. S posebnim vlakom so se nemški burši odpeljali v Maribor na pogreb, zvečer se vrnejo v Gradec »salamandra ribat«, kar jih gotovo ne bo preveč pomirilo. Dal Bog, da ohranijo slovanski dijaki jutri isto mirnost in hladnokrvnost nasproti vsemu izzivanju in napadanju, s katero so se odlikovali dosedaj!

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. februarja.

Češko nemška sprava bo, kakor vse kaže, samo akcija, ki je in še proizvaja precej posla in vznemirja njej neprijazne duhove, v resnici pa ne bode imela nikakega vspeha. Minuli ponedeljek se je sošla v to svrhu izvoljena komisija v posvet, katerega se pa seveda niso udeležili nemški zastopniki, ker jih deželnozborski klub tudi ni nominiral. Pri razpravi se je pokazalo, da se gre tu v prvi vrsti za udanostno adreso povodom petdesetletnice cesarjeve, pri tem se bodo pa seveda v glavnem razmotrivale politične in nacionalne ideje. Posl. dr. Herold je izjavljal mej drugim, naj se v adresi povdarjajo posebno javne in parlamentarne razmere. Omenjati je treba zahtev z ozirom na razširjenje avtonomije, pred vsem pa češko državno pravo. Konečno se je izvolil pododsek. Poročevalec dr. Kramar mora sestaviti načrt tekom štirih dni. Kakor se vidi, bi bila ta prilika najugodnejša v dosego sporazumljenja mej Čehi in Nemci, ako bi se poslednji količkaj zanimali za pravno idejo.

Nemtri na visokih šolah. Minulo leto 1897 se je nekako končalo pod utisom nepopisnih škandalov v avstrijskem parlamentu, novo pa se pričinja z demonstracijami in škandali po avstrijskih vseučiliščih, ki se prav malo razlikujejo od »častnih« dejanj, ki so jih predstavljali v poslanski zbornici starejši Wotanovi častilci, pač pa je na vseučiliščih pretepanje in razbijanje po pultih tem vspešneje, čim bolj vroča kri se pretaka po pristno germanskih žilah. Komedijo so pričeli nemški burši v Pragi, te pa posnemajo tovariši na Dunaju, v Gradcu in drugih »pragermanskih« mestih. Najbolj hudo pa je to, ker reveži — bojevniki sami ne vedo, zakaj se pravo za pravo bijejo v potu svojega obraza. Radi bi zasledili kako krivico, a stakniti je ne morejo. V narodnostnem oziru uživajo veliko večje pravice, kakor slovanski akademiki, na njihovo vedenje v in izvan vseučilišnih prostorov se več ko pol manj pazi, kakor na vedenje drugih dijakov, kar se pa tiče prepovedi o društvenih znakih, čepicah itd., pa velja ta tudi za nenemške dijake in toraj s tem niso udarjeni Nemci sami, marveč vsi akademiki. Toraj ničesar ni, kar bi upravičilo vročerkvne Germane za tako surovo počenje, in skoro bi bilo mnenje opravičeno, da jih ravno to dejstvo tako nepopisno razburja.

Na Grškem se pečajo te dni vsi politični krogi z nekim prepričkom, ki se kuha mej prestolonaslednikom in generalom Smolenskim že dalje časa, ki pa je izbruhnil v poslednjih dneh z večjo silo na dan. Gré se namreč še vedno za to, kdo je zakrivil, da je bilo v zadnji grško-turški vojski grško brodovje tako sramotno poraženo. General Smolenski zvrča vso krivdo na prestolonaslednika, češ da je s svojo nespretnostjo in neizkušenostjo zakrivil vso nesrečo. Sestavil je v tem oziru obširno poročilo, ki je je predložil vojnemu ministru. Prestolonasledniku se seveda ni bati kdove kakih posledic tembolj, ker je vlada mnenja, da so sestavili to poročilo sami taki ljudje, ki so popreje s svojimi slabimi nasveti največ provzročili ta poraz.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. februarja.

(Za vzajemno delo!) V torek popoldne izročil je dr. Tavčar kot načelnik kluba narodne stranke dr. Papežu kot načelniku kluba katoliško-narodne stranke listino, ki obsega predloge narodne stranke glede sprave. Po jednomesečni divji »Narodovi« agitaciji zoper spravo vendar eden korak v smeri sprave. Mi sedaj nočemo rekriminovati. Ponudbe narodnega kluba nam sicer niso znane, ker se varuje o tem stroga tajnost, toda že korak sam zabeležimo z zadovoljstvom, ker nam je dokaz, da ožja »Narodova« klika vendar ni mogla popolnoma prodreti s svojo voljo v klub narodne stranke. Bog daj, da tam konečno prevladajo trezni in v resnici narodni elementi!

(Iz deželnega šolskega sveta.) Definitivnimi učitelji na dosedanjih mestih so imenovani: R. Pirkovič za drugo mesto v Polhovem Gradcu, G. Eisenhardt za drugo mesto v Beli Peči, Josip Bergant za drugo učno mesto v Vinici, Fr. Zupančič v Radovici, Rud. Schiller v Črnomlju, Iv. Zupančič za Kolovrat. Vpokojila se je tudi neka učiteljica ter se ji je dovolila postavna odpravnina.

(Razmere na dunajskem vseučilišču.) Z Dunaja dne 31. jan. Narodnostna gonja, katere se je pričela v Pragi, je prestopila sedaj tudi prag dunajskega vseučilišča. Že precej časa je vrelo, skipelo je pa šele včeraj. — Novembra meseca preteklega leta so se visokošolci, ki so dosihdob še precej mirno živeli drug poleg drugega, jeli pisano gledati; nastala sta dva tabora, nemški, kateremu so se pridružili tudi Italijani, in slovanski. Politični dogodki, v prvi vrsti znane jezikovne naredbe so bili vzrok temu razkolu. Nemški dijaki so jeli skrbno porabljati vsako priliko, izživali vsak teden slovanske visokošolce hoteč, da bi le te enkrat prevzela strast, da bi potem storili kak nepremišljen korak, katerega bi seveda »burši« takoj porabili zase. Hoteli so nemški junaki najprej potrgati v avli slovanske plakate, zatem pometati slovanske dijake iz vseučilišča, da bi s tem pokazali njega nemilo lice. Da, poslali so celo deputacijo k rektorju se pritožiti, češ v avli se govori slovanski! Vendar pa to početje nemških »buršev« ni zamoglo slovanskih visokošolcev spraviti iz njihovega ravnotežja. Ostali so mirni! — Vse to se je vršilo do srede januarja meseca t. l. V tem času je v Pragi, kakor znano, policijska direkcija prepovedala dijakom nositi čepice in trakove, nižjeavstrijski deželni zbor pa sklenil, da se odslej v meščanskih in ljudskih šolah poučuje le v nemškem jeziku. Le ti dve naredbi ste spremenili položaj mej dunajskim dijaštvom v tem smislu, da so nemški dijaki razburjeni, češ, take vnebovpjoče krivice se delajo našim bratom v Pragi, obrnili vso svojo jezo napram Čehom, ter le tem skušali od slej dejansko pokazati svojo ogorčenost. Priredili so velikanski shod na univerzi sami ter na tem protestirali zoper prepoved praške policijske direkcije. Da je tudi marsikaka ostra beseda pala zoper Slované, je umevno samo ob sebi. Pristaviti moramo samo še to, da so i rektor i dekani fakultet iz srca radi prepustili kar dve dvorani v ta namen. Nato so slovanski dijaki hoteli istotako na vseučilišču prirediti shod. Sedaj pa niso niti rektor, niti dekani dovolili dvorane. To strankarsko postopanje je dalo nemškemu dijakom še večji pogum, tako da so se popeli do res junaškega čina! V nedeljo, 30. t. m. so v avli prečrtali in onečedili plakate češkega društva »Akademický spolek« in »Danice« tako, da so se morali odstraniti. Omenjeni društvi ste takoj poslali k rektorju deputacije, ter zahtevali strogega postopanja, da se v prihodnje respektujejo pravice njih društev. Rektor Toldt je odposlance prijazno sprejel, jim zatrdil, da je stroga preiskava že v teku, da je že vse potrebno ukrenil, da se v prihodnjem pride v okom tako po-halinskim napadom, ter naposled odposlance naprosil, naj ostanejo mirni, češ nemški nacionalci so radi tega tako razburjeni, ker dobivajo potuho »od zunaj«, na kar so mu odposlanci v imenu svojih društev zatrdili, da ostanejo kolikor časa le mogoče pasivni pod tem pogojem, da se ne kratijo njih pravice. Odposlanci so rektorju pri tej priliki tudi javili, da bodo nabili nove plakate. — Toda obljuba ostane obljuba, dokler se ne

pokaže, da se je uresničila. — Ti dogodki dovolj jasno zrcalijo razmere na dunajskem vseučilišču.

(Dnevni red) seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 4. februvarija 1898. 1. ob 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika VI. deželno-zborske seje dne 1. februvarija 1898. 2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva. 3. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva v Ambrusu za zgradbo ceste v Suhi Krajni po progi: Male Lašče-Ratje-Višnje Ambrus. 4. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji predsedstva avstrijskega društva sadjerejcev v Gradcu za dovolitev zaklada za ustanovitev kmetijskih in sadjerejskih zadrug. 5. Ustno poročilo odseka za letno poročilo deželnega odbora, in sicer: a) o § 3. C; b) o § 7. A. 6. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah, in sicer: a) ribarskega okrajnega odbora za Kranjsko v Ljubljani za podporo; b) Sverluga Ane, babice v Črnomlju za podporo; c) županstva v Loškem potoku, da bi prihajal okrožni zdravnik iz Ribnice vsak teden po enkrat v Loški potok; d) županstva v Selcih za podporo za preložitve občinske ceste iz Zgornje Besnice proti Logu; e) Poscha Janeza, okrožnega zdravnika v p., za izplačevanje njegove pokojnine iz dežel. zaklada; f) krajnega šolskega sveta v Razdrtem za odpust ostalega dežel. brezobrestnega posojila; g) vodstva bolnice usmiljenih bratov v Kandiji za podporo za napravo nove bolnice; h) županstva v Tržiču za podporo za zgradbo kanala pod ljubelsko državno cesto v Tržiču; i) društva za varstvo avstrijskega vinarstva v Retzu za podporo; k) Tomic Antonije, posestnice v Kostanjevici, za podporo vsled škode po povodnji; l) Dermelja Karola, šolskega vodje v Cirknici, za podporo za ondotni šolski vrt; m) Sapletov Marije, vdove stanovskega kanclista, za zvišanje pokojnine; n) Zaveze učiteljskih društev v Št. Jurju pri Kranju za podporo za šolski muzej; o) predstojništva šole ubogih sestrâ v Šmihelu za podporo za učiteljice; p) županstva v Spodnji Idriji za podporo za vzdrževanje občinskih potov in mostov. 7. Ustno poročilo finančnega odseka o ustanovitvi in vzdrževanju meščanskih šol na Kranjskem. 8. Ustno poročilo finančnega odseka o preuredbi deželnega zakona z dne 28. decembra 1884. leta, dež. zak. št. 1 leta 1885. 9. Ustno poročilo upravnega odseka glede projekta o preložitvi okrajne ceste Loka-Idrija pri Podgori v cestnem okraju Škofja Loka z dotičnim načrtom zakona. 10. Ustno poročilo upravnega odseka o tem, da voli visoki deželni zbor štiri ude in štiri namestnike v pridobninsko deželno komisijo za Kranjsko, potem osem udov in osem namestnikov v prizivno komisijo, ki jo je postaviti za Kranjsko zastran osebne dohodnine. 11. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Škocijan, Studenec, Mokronog in Št. Jernej za zgradbo mostu čez Krko pri Dobravi namesto pri Mersečivasi. 12. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva v Spodnji Idriji, da rudniški erar pripomore k vzdrževanju ondotne ljudske šole. 13. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji muzejskega preparatorja Ferd. Schulza za uvrščenje njegove stopnje med uradniške z naslovom muzejski asistent. 14. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji mlekarke in sirarske zadruge v Postojni za dovolitev ustanovitve podpore. 15. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji kmetijske podružnice v Senožečah za podporo za obdelovanje in popolnitev drevesnice. 16. Ustno poročilo odseka za letno poročilo deželnega odbora, in sicer: a) o § 7. C; b) o § 11.

(Efektne loterije) s 400 sredkami je dovolilo ministerstvo prostovoljnemu gasilnemu društvu v Mokronogu.

(† P. Emanuel Drevenšek) »Dom in Svet«-u je došlo od trapistovskega misijona žalostno poročilo, da je umrl minuli mesec (menda ok. novega leta) naš rojak p. Emanuel Drevenšek na misijonskem potovanju v nemško vzhodno Afriko. Našim čitateljem je dobro znan iz člankov o južni Afriki. Upamo, da dobimo natančnejših poročil o tem vnetem misijonarju, ki je pa ob enem iskreno ljubil svojo domovino. Namerjal je svoje potovanje in izkušnje natančno opisati za slovenske čitatelje. — Bog mu daj večni mir v tuji zemlji!

(Iz Starega Trga pri Poljanah) 31. januarja. Dne 28. t. m. bila je volitev predsednika in podpredsednika krajnega šolskega sveta za prihodnjo 3 letno dobo. Predsednikom je bil jednoglasno

izvoljen g. župnik Peter Režek, podpredsednikom pa istotako g. nadučitelj Ivan Zupánek. Zastopniki občin so gg.: župan Jurij Fugina, Peter Majerle in Jožef Kapš. Gospod predsednik bo praznoval v tej dobi petindvajsetletnico, odkar deluje na korist tukajšnje šole!

(Biskup Strossmayer) bo jutri star 83 let ter obhaja dne 16. t. m. šestdesetletnico svojega duhovništva. Sarajevski nadbiskup dr. Stadler v Vrhbosni naklada za ta dan svoji duhovščini in vernikom moliti za blagor velikega biskupa in mecen. Tudi Slovenci ob tej priliki čestitamo slavnemu biskupu, ki je vsikdar kazal prav posebno skrb in ljubezen nasproti našemu narodu. — Katoliki v Sarajevu so minuli mesec povodom 16. obletnice Stadlerjevega biskupovanja v Bosni izročili svojemu nadbiskupu krasno sliko, ki kaže nadbiskupa v njegovi naravni velikosti in v biskupskem ornatu. — Slika je napravila znana slovenska umetnica Kobilica. — Uzornima nadpastirjema: Na mnoga leta!

(Poroka po telefonu.) V Missouri-ju v Ameriki se je odpravljaj mladi človek v 30 km. oddaljen kraj, da bi se ondi poročil s svojo nevesto. Svatje so bili že zbrani, a zadnji vlak je ravno oddrjal. Ker se je poroka morala vršiti istega jutra, vstopili sta se obe stranki k telefonu in pokličeta duhovnika, ki je odmolil obredne molitve in poročil ženina in nevesto. Zakon, sklenjen po telefonu, se je uradno priznal veljavnim.

(Peš čez atlantski ocean.) Bostonski kapitan Viljem Oldrieve bo potoval peš čez atlantski ocean. Napravil si je »morske črevlje« iz cedrovega lesa, 5 črevljev dolge s pripravo ob straneh, ki je podobna plavutam. Da se ne bo mogel utopiti, dal si je narediti obleko iz gumija. Šel je tako že čez Niagaro in zadnjič se je baje izprehajal po bostonskem pristanišču.

(75.000 kron) je glavni dobiček princ Evgenove spominske loterije. Opomnimo, da je žrebanje že dne 11. februvarija.

Društva.

(»Slovensko katoliško delavsko društvo«) je imelo dne 30. jan. svoj redni občni zbor. Iz poročila tajnikovega je razvidno, da je društvo v preteklem letu priredilo 22 javnih shodov, med temi osem ljudskih, po raznih krajih dežele. Število članov je ostalo skoro jednako prejšnjemu letu. Novo pristopilo je 28 in umrlo pet članov. Zbor je vzel poročilo tajnikovo in blagajnikovo na znanje. — V odbor so bili iz nova voljeni: Ivan Jakopič, predsednik; Artur Jean, podpredsednik; Josip Gostinčar, zapisnikar; Josip Trefalt, blagajnik; Fran Snoj, Anton Avšič, Jakob Potokar, Ivan Zadnikar, Franc Kos, Mihael Mittermajer, odborniki; Ivan Vrhovec, Ivan Magister, Matej Ferkov, Vinko Pungarter, Franc Dobavnik, namestniki; Ant. Erbežnik, Franc Ziller, Ivan Božič, pregledovalci računov. Občni zbor je nato nekoliko spremenil določila z ozirom na bolniško podporo, da se s tem izogne kolikor mogoče neopravičenim zahtevam simulantov in s tem podkrepi denarna zaloga za one člane, ki so podpore v resnici vredni in potrebni. Denarno stanje društva je bilo še precej ugodno, ako se pomisli, da ni imelo društvo prostorov, koder bi se bili člani lahko redno shajali in pri tej priliki zadostili svojim dolžnostim, in ako se jemlje v poštev, da je bilo minulo leto volitveno leto, v katerem je moralo raztegniti društvo svoje delovanje na deželo in vsled tega ni preostajalo dovolj časa za lokalne zadeve. Sedaj pa, ko je društvo dobilo zopet primerni prostor v »Katoliškem domu« in se bodo prirejali zopet lahko redni shodi in predavanja, s čimur se bode zopet oživilo pravo delovanje, obrnilo se bo v tem oziru na bolje. S slava-klicem kršč. soc. ideji je predsednik Ziller zaključil občni zbor.

(Bolniška blagajna mojstrov) v Ljubljani vabi svoje člane na občni zbor, kateri bode v nedeljo 6. t. m. popoldne v dvorani I. mestne šole ob 2. uri popoldne.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dijaške demonstracije.

Dunaj, 3. februvarija. Včeraj popoldne ob 4. uri je vsprejel ministerski predsednik deputacijo rektorjev avstrijskih nemških vseučilišč, ki mu je poročala o dopoludanskem posvetovanju ter pojasnila položaj na nemških visokih šolah v Avstriji. Ministerski predsednik se je najpreje prav na kratko zahvalil rektorjem za njih trud (!) za ohranjenje miru, potem pa z ostrimi besedami grajal posto-

panje dijakov. Izjavil je, da hoče vlada vsestransko pospeševati višje šolstvo in ne odreka svoje naklonjenosti napram dijakom, toda zahteva pa ob enem, da se ti vedejo tako, kakor se jim spodobi, in zasledujejo le isti smoter, za katerega so se odločili. Končal pa je z besedami: Vlada nikakor ni voljna mirno gledati novih škandaloznih dogodkov na visokih šolah. Država in stariši, ki s svojimi sredstvi vzdržujejo te zavode in dijaštvo, smeta zahtevati, da zadosté svojim nalogam in samo le-tem. Ti zavodi so središča vednostnih nauk in raziskavanj in torej ne smejo postati torišča političnih strastij in nedopustnih demonstracij. Država kaj takega ne bode dovoljevala pod nikakimi pogoji.

Dunaj, 3. februvarija. Kakor je razvidno iz oklica, objavljenega danes na vseučilišču in politehniki, je vsled trajnega rogoviljenja nemških dijakov z dovoljenjem ministerstva zaprto prvo razun bogoslovne stolice do 10. t. m., politehnika pa do preklica. Opoludne so se sprli v avli slovanski in nemški dijaki, ki so se vedli naj-suroveje ter prve s silo pregnali iz vseučilišča. Rektor je nemirneže opetovano opominjal.

Dunaj, 3. febr. Danes sta se vseučilišče razen bogoslovne fakultete in tehnična visoka šola zaprli za osem dnij, da se zabrani nasilstvo od strani nahujskanega nemško-nacijonalnega dijaštva. Ti dijaki so danes onemogočili vsa predavanja. Prišli so oboroženi s palicami in nožmi, razbijali po vratih, po dvorinah napadali profesorje, vzlasti slovanske, ki so hoteli predavati. Vsi profesorji so se umaknili temu nasilstvu. — Židovski dijaki so izjavili, da jih nič ne briga prepričanje tujih narodnostij, ter se zato ne vdeležujejo demonstracij. — Med nemškimi in slovanskimi dijaki so bili hudi prepiri, prišlo je tudi do boja. Nacijonalci so zahtevali, da naj slovanski dijaki zapuste avlo, ti pa so se podali k rektorju ter zahtevali varstva. Rektor je opomnil nacijonalce, naj odnehajo od demonstracij in naj se ne dajo zlorabljati svojim sovražnikom.

Dunaj, 3. februvarija. Vse dijaške demonstracije imajo politično ozadje. Znano je povsod in tudi pri vladi, da so vse demonstracije delo posl. Wolfa. Vladi se je namreč posrečilo zadnji čas zblížati Čehe in zmerne Nemce ter osamiti Wolfa in njegovo nemško-nacijonalno druhal. To je Wolf zvedel in zaradi tega hoče s takimi škandali preprečiti vladne namere glede pomirjenja Čehov in Nemcev.

Dunaj, 3. februvarija. Odposlanstva slovanskih dijakov naučni minister ni vsprejel, ker jih ni pripeljal rektor, pač pa je dovolil, da mu po spomenici pošljejo sklenjene resolucije. Naučnemu ministru je bilo naznanjeno, da hočejo slovanski dijaki poslušati predavanja ter se ogibati vseh demonstracij. Ustavljenje predavanj ne bo imelo za slovanske dijake nobenih slabih posledic. Kazen zadene le demonstrante.

Dunaj, 3. februvarija. Danes ob petih nameravajo pred vseučiliščem nemško-nacijonalni dijaki velike demonstracije, katere pa policija prepreči. — Vlada ne preklicuje svoje prepovedi, da ni dovoljeno dijakom nositi trakov, dokler dijaki ne prenehajo z demonstracijami.

Gradeo, 3. februvarija. Nemški burši preprečili so z vpitjem in razbijanjem vsa predavanja na univerzi in tehniki. Profesorji so v skrbeh kaj ukreniti. Slovani poprosijo nujne pomoči od ministerstva in državnih poslancev.

Gradeo, 3. februvarija. Na zahtevo nemških dijakov so predavanja ustavljena. — V Ljubnem so dijaki mej heilo-klici na profesorje ostavili rudarsko akademijo ter niso marali poslušati predavanj.

Brno, 3. februvarija. Na tukajšnji politehniki so mnogobrojni nemški dijaki z vpit-

jem in razbijanjem preprečili današnja predavanja.

Praga, 3. februarija. Nemški visoki šoli sta prazni, ne profesorjev in ne slušateljev ni videti, vsled tega najlepši mir.

Bukarešt, 3. februarija. Vlada je predložila zbornici načrt zakona, ki določa uvedbo konsumnega davka na sladkor.

Carigrad, 3. febr. Artin-paša Dadian, dosedanji guverner na Kreti, je bil pred par dnevi vložil ostavko, katero je pa sedaj preklical na željo narodnega sveta in sultana. Patrijarhu je naznanil sultan, da prejme v kratkem dovoljen odgovor na svojo spomenico.

London, 3. febr. „Times“ poročajo: Niti Rusija, niti kaka druga velelast ne želi boja s Kitajci. Z ozirom na svetovno trgovino so sicer Angleži najbolj interesovani v Vzhodni Aziji in so pripravljeni za te interese v slučaju potrebe boriti se do skrajnosti, toda največji naš trgovinski interes je mir. — Vplivneji politiki priporočajo vladi, naj se v obrambo pravic združi z Rusijo in ostalimi državami, v slučaju potrebe naj se pa tudi sama bori zanje.

London, 3. februarija. Anglija je definitivno preklicala pogoje, ki jih zahteva Kitajska za otvoritev pristanišča Ta-Lieu-Wan.

Novi Jork, 3. februarija. V mestu in okolici, posebno pa v novi Angliji je razsajal nepopisen vihar, ki se da primerjati le z onim meseca marca 1888. Sneg je zametel vse ceste in pota, da več vlakov je pod snegom. Posebno hudo je bilo v Bostonu, ki je popolno zaprt zunanjemu prometu. Ponesrečenih je več ljudi in mnogo živine.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah
1	9. zvečer	740.4	5.2	sl. jvzh.	sk. jasno	0.0
2	7. jutraj 2. popol.	739.0 734.8	-1.5 10.9	sl. svzh. p. m. jzah.	del. oblač.	
2	9. zvečer	729.5	5.3	sl. szah.	jasno	13.8
3	7. jutraj	726.6	0.5	sr. jvzh.	sneg	
3	2. popol.	726.9	3.0	sr. vzhsvh.	oblačno	
Srednja temperatura torka 7.9°, za 9.5° nad normalom.						
Srednja temperatura srede 4.9°, za 6.4° nad normalom						

Zahvala.

87 1-1

Povodom pogreba svoje preljube žene, oziroma matere

Terezije Peterlin

izreka tem potom pristréno zahvalo prečast. duhovščini, prečast. predstojništvu frančiškanskega samostana, udom kovaške bratovščine, darovateljem in nosilcem prekrasnih vencev, in vsem, ki so s svojo prisotnostjo počastili spreved, ki so ali ustno ali pismeno izrekli svoje sožalje, nadalje vsem onim, ki so na katerikoli način s svojo požrtvovalnostjo stregli bolnici in ji lajšali mučne poslednje ure, in vsem, ki so pri sv. maši zadušnici sodelovali,

rodbina Peterlin.

Kamnik, dné 2. februarija 1898.

85 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem duhovnim so-bratom, sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti velečastitega gospoda

Ignacija Podobnik-a

župnika in duhovnega svetovaleca v Preserji

ki je danes po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 81. letu svoje starosti, ves udan v voljo božjo, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, dné 3. februarija, ob 10. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji cerkvi in še v mnogih drugih cerkvah.

Preblagega rajnega priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Preserji, dné 1. februarija 1898.

Žalujoči sorodniki.

86 1-1

Tužnim srcem naznanjam vsem duhovnim so-bratom, sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti velečastitega gospoda

Ignacija Podobnik-a

župnika in duhovnega svetovaleca v Preserji

ki je danes po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 81. letu svoje starosti, ves udan v voljo božjo, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, dné 3. februarija, ob 10. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji cerkvi in še v mnogih drugih cerkvah.

Preblagega rajnega priporočam v pobožno molitev in blag spomin.

V Preserji, dné 1. februarija 1898.

Feliks Knižek,
kapelan.

Priporočilo!

Podpisani izdelovatelj raznega cerkvenega in stavbinega mizarskega blaga, zlasti cerkvenih klopij, spovednic, vrat, okenj itd., se priporoča častiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom, hišnim gospodarjem v točno in lepo izdelovanje

raznih mizarskih predmetov

po predloženih vzorcih ali po lastnem načrtu.

Cerkve v Dobu, na Rovu, Brdu, Goričici, v Radomljah, Pečah, Komendi, Moravčah, Šenčurju pri Kranju pričajo, kako čvrsto in solidno delo so moje cerkvene klopi.

Josip Stupica

48 8-3

na Viru pri Domžalah

Uradne

in trgovske

KOVERTE

s firmo priporoča

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Srečke za princ Evgenov spomenik.

Predzadnji teden.

883 11

Glavni dobitok

75.000 kron.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Posestvo v Kranju št. 6,

na jako lepem prostoru, se pod prav ugodnimi pogoji

prostovoljno prodá.

Več se izve pri posestnici Mariji Ravnik
v Kranju št. 6.

73 3-2

Kupčijski les (panji) na prodaj.

V planini »Komenda« na Jezerskem je 1243 kubičnih metrov kupčijskih panjev, čistega belega smrekovega lesa, na pripravnem kraju pri potu zravnanih, na prodaj. Kdor jih želi kupiti, naj pošlje svojo ponudbo skrajno do 12. februarija 1898 Komendatorju na Reberci, pošta Miklaushof na Koroškem.

79 3-2

Zavod za
umetnost
slikarij
steklo
B.Škarda
v Brnu.

Specijaliteta:

Izdelovanje cerkvenih oken.

Sedemkrat odlikovan.

Centki zastoj in franko.

Se dopisuje v vseh slovanskih jezikih.

Katalogi na upogled.

Otvoritev gostilne!

Podpisani uljudno naznanjam, da sem
v Ljubljani

v Streliških ulicah št. 8

odprl gostilno in pivnico dolenjskih vín. — Točil bodem priljubljeno vino iz novomeške okolice (Trška gora) iz vinogradov g. Avg. Dreseja pa fino Koslerjevo marcno pivo.

Za obilno obiskovanje se priporoča

76 3-2 Avgust Pavšek.

Dunajska borza.

Dné 3. februarija.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 55 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 50 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 50 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 85 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 45 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 40 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	932 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	363 " 75 "
London vista	120 " 05 "
Nemški drž. bankovci za 100m. nem. drž. velj.	58 " 75 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	45 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 68 "

Dné 1. februarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 85 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	130 " 30 "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 70 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 60 "
Priporitne obveznice državne železnice	224 " 75 "
" " južne železnice 3%	184 " 60 "
" " južne železnice 5%	127 " 75 "
" " dolenjskih železnice 4%	59 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 " — "
Avstrijska rubežga rubežga srečke, 10 gld.	20 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 " 75 "
Salmove srečke, 40 gld.	79 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	— " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	163 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3450 " — "
Akcije tržanskega Lloydja, 500 gld.	421 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " 50 "
Splošna avstrijska stavbina družba	109 " 50 "
Montanska družba avstr. plan.	148 " 95 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	176 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo celoletno naročevanje!
„MERCUR“
XXXVI. leto.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij.
Brezplačni privrček „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega znamenje vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzeile 10.

2 gld. 60
celoletna naročnina.